

Colegiul National Barbu Stirbei Calarasi

Cabinetul de Consiliere psihopedagogica

Tema: Puterea sta in Noi

**Prevenirea violentei-conditie favorabila a dezvoltarii
personale a elevilor**

Profesor consilier scolar Oprea Mariana

VIOLENȚA NAȘTE VIOLENȚĂ

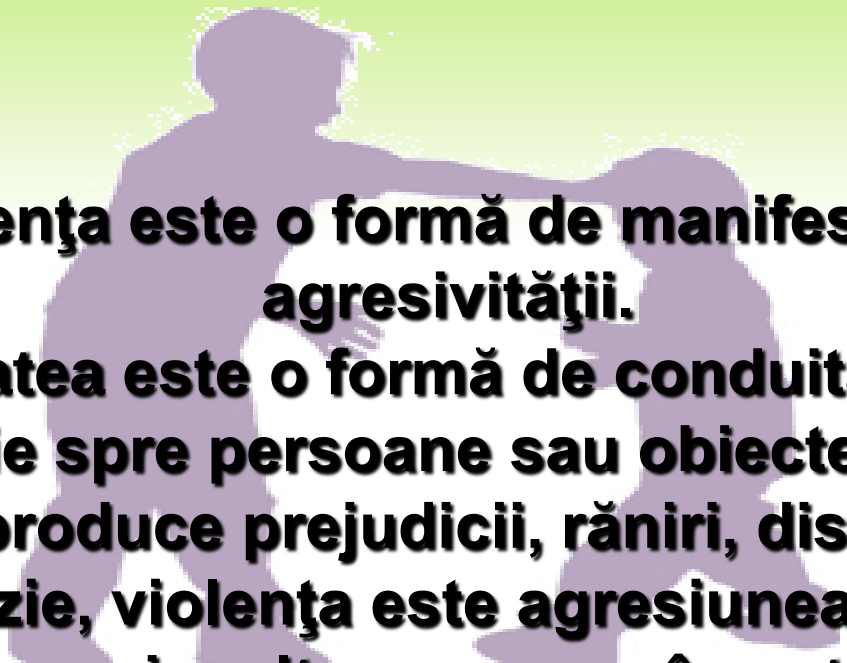

Violența școlară este doar una dintre manifestările violenței cotidiene, devenind oficial o problemă politică în urma unei întâlniri a experților, organizată de Comisia Europeană la Utrecht, în anul 1997.

Guvernanții și societatea civilă au devenit sensibili la fenomenul violenței în mediul școlar, renunțând la stereotipul conform căruia școala este un spațiu social autonom, neafectat de conflictele și dificultățile cu care se confruntă societatea, în general. Școala este o parte integrantă a comunității, iar problemele cu care se confruntă ca instituție și mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate.

Cu ce forme de violență ne întâlnim în școli, care sunt cauzele care determină violența școlară, de ce unii copii adoptă modalități de comportament violent în relațiile lor cu colegii, cu prietenii, cu profesorii, cu părinții, sunt doar unele dintre întrebările la care trebuie să găsim răspunsuri pentru a asigura în școli un climat pozitiv și pentru a ține sub control violența interpersonală.

Ce este violența?

Violența este o formă de manifestare a agresivității.

Agresivitatea este o formă de conduită orientată cu intenție spre persoane sau obiecte cu scopul de a produce prejudicii, răniri, distrugerii.

În concluzie, violența este agresiunea comisă de una sau mai multe persoane împotriva altei persoane în scopul terorizării, umilirii, înfrângerii voinței și supunerii sale totale.

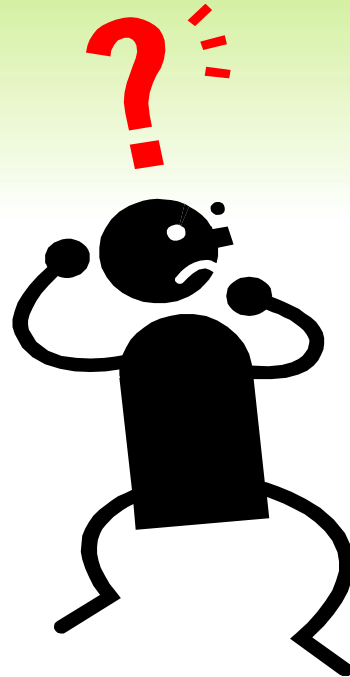
Sinonime pentru cuvântul "violenta"

- agresivitate

- brutalitate

- duritate

- impulsivitate

- nestăpânire

- vehemență

- răutate

- forță

Opusul cuvântului “violenta”

Forme ale violenței în școală

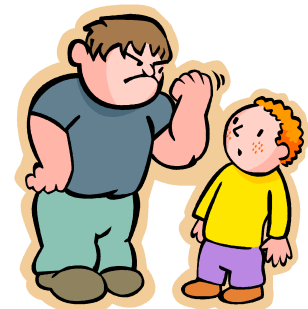
1. VIOLENȚĂ FIZICĂ

2. VIOLENȚĂ VERBALĂ

3. VIOLENȚĂ EMOTIONALĂ

Acte de violență fizică

- privire dură, amenințătoare

- îmbrâncire

- lovire cu piciorul

- bătaie

- aruncare de obiecte

- pălmuire

- rănire

- amenințare directă sau indirectă

- tras de păr, ciupit, zgâriat

Acte de violență verbală

- batjocură, imitare

- reproșuri

- bârfă, intrigă, calomnie

- maimuțăreală

- urlete

- jigniri

- întindere de curse

- cuvinte grosolane, înjurături

- refuzul discuțiilor

Acte de violență emoțională

- critică ofensatoare

- umilire, blamare

- urmărire, șantaj

- vânărea greșelilor

- izolare

- etichetare, poreclire

- defăimare

- ironie

Agresiunea, indiferent de formă, afectează climatul din clasă, din școală și perturbă întreg procesul de învățământ.

O persoană agresată se va simți mereu amenințată, izolată, neputincioasă, înfricoșată, vinovată de ceea ce i se întâmplă.

A ști să-ți stăpânești agresivitatea, este o lecție dificilă, dar nu imposibil de învățat.

Hârtia mototolită

(material preluat de pe www.didactic.ro)

***Caracterul meu impulsiv mă făcea să explodez
la cea mai mică provocare.***

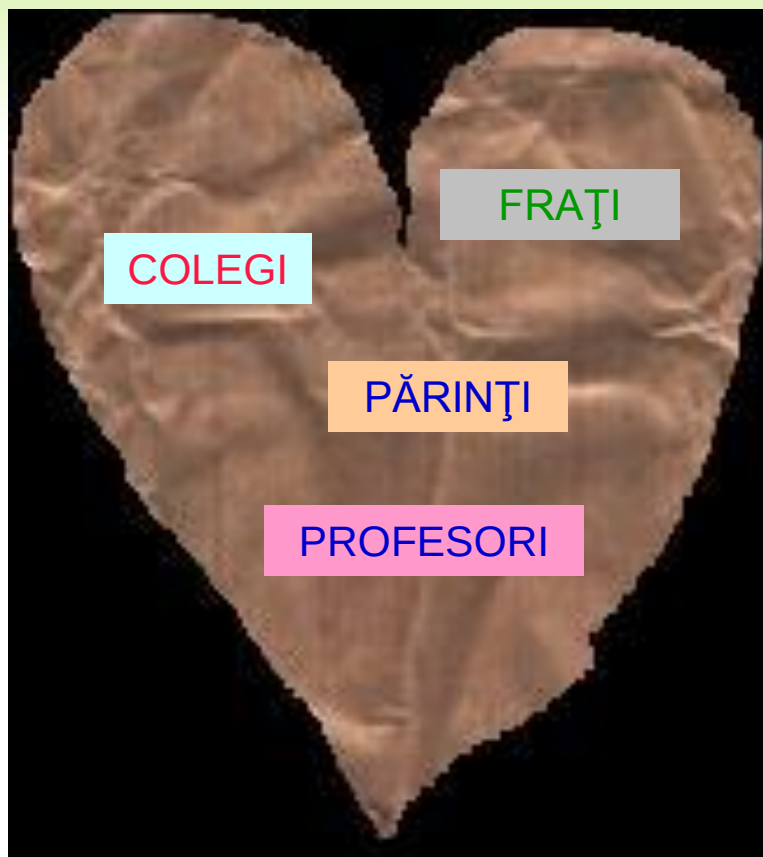
***De cele mai multe ori, după unul din aceste “evenimente”,
mă simțeam vinovat și rușinat și încercam să-l consolez
pe cel care rămăsese rănit de cuvintele mele.***

Atunci prietenul a adăugat:

“Inima oamenilor este ca această coală de hârtie.

**Impresia pe care o lași în acea inimă pe care ai rănit-o
va fi la fel de greu de șters precum “ridurile” de pe această hârtie.**

**Chiar dacă vom încerca să corectăm greșeala, “semnele” vor
rămâne.”**

Definirea violenței s-a dovedit a fi o încercare extrem de dificilă din cauza asocierii și, uneori, chiar a confundării violenței cu agresivitatea. Rădăcina latină a termenului **violență** este **vis**, care înseamnă „forță” și trimite la ideea de putere, de dominație, de utilizare a superiorității fizice împotriva altuia.

Eric Debarbieux (1996) oferă o definiție prin care surprinde ansamblul fenomenului violenței:

„Violența este dezorganizarea brutală sau continuă a unui sistem personal, colectiv sau social, și care se traduce printr-o pierdere a integrității, ce poate fi fizică, psihică sau materială. Această dezorganizare poate să se opereze prin agresiune, prin folosirea forței, conștient sau inconștient, însă poate exista și violență doar din punct de vedere al victimei, fără ca agresorul să aibă intenția de a face rău.”

Agresivitatea este orice formă de conduită orientată cu intenție către obiecte, persoane sau către sine, în vederea producerii unor prejudicii, a unor răniri, distrugerii și daune .
(Nicolae Mitrofan, 2003)

Violența în școală este orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

- **exprimare inadecvată sau jignitoare**, cum ar fi: poreclire, jignire, tachinare, ironizare, imitare, amenințare, hărțuire;
- **agresiune fizică**: bruscare, împingere, lovire, rănire;
- **comportament care intră sub incidența legii**: viol, consum/comercializare de droguri, vandalism (provocarea de stricăciuni cu bună știință), utilizare de arme, furt;
- **ofensă adusă statutului/autorității cadrului didactic**
- **comportament școlar neadecvat**: întârzierea sau fuga de la ore, părăsirea clasei în timpul orei, refuzul îndeplinirii sarcinilor, indisciplină, fumatul în școală și orice alt comportament care contravine flagrant regulamentului școlar în vigoare.

J.C. Chesnais, autor al unei *Istории a violenței* (1981), identifică trei tipuri de violență, pe care le imaginează în trei cercuri concentrice:

- **violența fizică** este nucleul dur al violenței, în care sunt incluse faptele de gravitate maximă: omorurile voluntare sau tentativele de omor, violurile, loviturile și rănirile voluntare grave, furturile armate sau cu uz de violență, vătămrile corporale, tâlhăriile;

- **violența economică** este acea formă care afectează bunurile materiale (distrugerii, degradări de bunuri);

- **violența morală (sau simbolică)** care îmbracă forme ce pot fi puse în relație cu conceptul de autoritate și raporturile de dominație.

Jacques Pain (2000) reperează două tipuri de violență în mediul școlar:

- violențele „obiective”*** care sunt de ordinul penalului (crime și delict) și asupra cărora se poate interveni frontal;

- violențele subiective*** – care sunt mai subtile, țin de atitudine și afectează climatul școlar;

Factorii de risc în apariția violenței

1.) Factori individuali

- factori biologici
- factori psihologici

2.) Factori de mediu socio-familial

- climatul socio-afectiv din familie (relațiile dintre părinți; atitudinea părinților față de copil; atitudinea copilului față de familie)
- tipul familiei (organizată/dezorganizată prin divorț sau deces/reorganizată);
- condițiile economice ale familiei (statutul ocupațional al părinților; venitul familiei)
- dimensiunea familiei (numărul de copii din familie);
- nivelul de educație al părinților.

3.) Sursele de violență asociate școlii provin din :

- neadaptarea practicilor pedagogice la nevoile și specificul noilor generații;

Cauzele violenței elevilor

Cauze individuale

- * Probleme de comunicare;
- * Complexe, toleranță scăzută la frustrări;
- * Dificultăți de adaptare la disciplina școlară;
- * Imagine de sine negativă;
- * Instabilitate emoțională;
- * Instabilitate motrică;
- * Dificultăți de concentrare;
- * Tulburări psihice grave.

Cauze familiale

- * Preluarea unor modele de relaționare din familie;
- * Condițiile economice precare ale familiei;
- * Nivelul redus de educație a familiei;
- * Indiferența, grija insuficientă acordată copiilor și educației acestora;
- * Reacții ale copilului la așteptări prea înalte ale părinților;
 - * Lipsa de supraveghere a copiilor, în cazul familiilor în care unul sau ambii părinți sunt plecați temporar la muncă în străinătate.

Cauze școlare

- * Deficiențe de comunicare și relaționare în grup;
- * Programele școlare prea încărcate și programul supraaglomerat.
- * Climatul de competiție din școală;
- * Managementul defectuos al clasei școlare;
- * Decalajul între apirațiile/ valorile elevilor și oferta/ practica școlară;
- * Funcția de selecție a școlii;

PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

MĂSURI DE PREVENIRE

- * Respectarea prevederilor regulamentului școlar;
- * Asistență acordată de consilierii școlari atât elevilor cât și părinților;
- * Implicarea și responsabilizarea părinților;
- * Participarea și implicarea elevilor în acțiuni sau proiecte care vizează reducerea cazurilor de violență;
- * Realizarea periodică a unor evaluări psihologice ale elevilor;
- * Inițierea și derularea unor programe de formare a cadrelor didactice privind managementul clasei, rezolvarea de conflicte, dezvoltarea abilităților de comunicare.

- * Prezentarea unor studii de caz referitoare la violența școlară și la modalitățile de soluționare;
- * Organizarea unor întâlniri și discuții cu reprezentanți ai societății civile sau ai comunității; implicarea bisericii;
- * Elaborarea și difuzarea de materiale informative în vederea conștientizării efectelor negative ale violenței;
- * Introducerea în curriculumul la decizia școlii (CDS) a unor teme privind: strategii de rezolvare a conflictelor, promovarea toleranței și cooperării.

Măsuri de intervenție

Intervenții la nivel individual și relațional

- # Sancționarea comportamentului violent și a indisciplinei elevilor prin: observație individuală, muștrare în fața clasei sau scrisă, eliminarea de la cursuri pentru o perioadă determinată (3-5 zile), exmatricularea
- # Identificarea și consilierea elevilor cu manifestări de violență sau cu dificultăți de adaptare la regulamentul școlar;
- # Discuții cu elevul, colegii cu părinții și cu dirigintele;

Intervenții la nivel comunitar și social

- # Inițierea unor programe de sensibilizare a comunității privind fenomenul de violență școlară;
- # Dezvoltarea de parteneriate ale școlii cu alte instituții la nivel local- poliție, jandarmerie, autorități locale, ONG-uri ;
- # Implementarea unui sistem de monitorizare la nivel național a fenomenelor de violență în școală;
- # Diversificarea programelor de asistență socială adresate familiilor dezavantajate din punct de vedere socio-economic.

CONCLUZII

- **Violența** afectează viața tuturor celor care sunt martori la ea. Pentru copii, violența are urmări psihologice, emoționale și de dezvoltare. Chiar și la copiii foarte mici, martori la violență, pot apărea simptome de genul: anxietate, coșmaruri, regresie în limbaj sau în dezvoltarea motorie și stres post-traumatic. De asemenea, încrederea în propria persoană sau în cei cu care vine în contact poate avea de suferit.
- Tinerii care trăiesc într-un mediu armonios, echilibrat, cărora părinții le-au impus un set de valori și care nu sunt ușor influențabili, vor avea puterea de a nu urma modelele negative ale grupului de referință sau cele promovate de mass-media. **Mass-media** reprezintă unul dintre factorii cei mai influenți asupra comportamentului elevilor, atât prin valorile pe care le promovează, cât și prin consecințele asupra modului de petrecere a timpului liber.
- **Violența** este o manifestare impulsivă, primară, necontrolată, a individului supus unei stări emotive explozive, la baza acesteia aflându-se o serie de factori de naturi diferite. Oamenii înzestrați cu un anumit nivel cultural au și ei porniri violente, impulsive, însă substanța creată în timp de un anumit mod de a judeca faptele și propriile trăiri îi determină să adopte o atitudine controlată în abordarea și soluționarea conflictelor.
- **Violența** conduce la o deteriorare a climatului școlar, afectează raporturile elev-elev și elev-profesor, generând sentimente de insecuritate, de teamă, de incertitudine, care influențează negativ dezvoltarea normală a elevului.